

THE CONCEPT OF VERNACULAR - AN INSTRUMENT FOR REDEFINING CONTEMPORARY FOLKLORE

Eleonora Sava, Assoc. Prof., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The theoretical approaches of contemporary folkloristics (the academic study of folklore) challenge the boundaries of the discipline, proposing a reflection on the features that were considered to define the folkloristic inquiry: orality, communication, transmission, creativity, aesthetic elements, the traditional character. The vernacular, a concept although recently introduced in the vocabulary of the discipline, has rapidly become the defining term of the field. The present research examines this concept, exploring its history and meanings in the context of the studies devoted to contemporary folklore.

Keywords: folklore, contemporary folkloristics, vernacular, redefinitions.

Paradigma folcloristicii clasice (operațională pe parcursul veacului al XIX-lea, cu prelungiri în aproape tot secolul următor) accentuează atributul *vechimii* culturii tradiționale, folclorul fiind înțeles ca un depozit („tezaur” sau „supraviețuire”) de *forme ale culturii populare de odinioară*. Cercetătorii post-moderni vor privilegia criteriul *funcțional*, urmărind modurile în care „noi forme ale culturii populare joacă rolul folclorului de azi, pentru noi, nu pentru bunicii noștri.”¹ Textele teoretice reprezentative ale acestei paradigme² fac o critică a abordării canonice, marcate prin viziunea dihotomică, construită pe un sistem de opoziții tranșante. În locul acesteia, propun o perspectivă integratoare, care dizolvă antinomiile, topindu-le în concepte mai suple, mai complexe și mai permeabile decât cele ale folcloristicii clasice. Un astfel de concept este cel de *vernacular*, recent intrat în vocabularul de specialitate al disciplinei. Studiul de față analizează acest concept, având în vedere istoria și sensurile sale, în contextul studiilor consacrate folclorului în contemporaneitate. Reflecția asupra unui instrument de (re)definire disciplinară deschide, în fond, discuția asupra disciplinei înseși, asupra orientărilor care i-au marcat istoria și tipurile de abordare. Dacă miza explicită a studiului de față este analiza unui concept (vernacularul), cea implicită este interogarea abordărilor dihotomice, definitorii pentru paradigma folcloristicii clasice, din perspectiva teoretizărilor post-moderne.

Vernacular devine termenul-cheie în definițiile folclorului, în ultimul deceniu al secolului XX și în primii ani ai celui următor. Dezvoltarea comunicării electronice în secolul al XXI-lea face ca folclorul să fie vehiculat tot mai mult pe această cale. Sintagme precum *vernacularul electronic*³ sau *expresii vernaculare într-o lume digitală*⁴, plasate în titlurile

¹Ivaylo Ditchchev, *Cyberfolklore: an Outburst of Creativity by the Digital Masses*, în “Seminar_BG”, vol. 7, 2012 <http://www.seminar-bg.eu/spisanie-seminar-bg/broy7-kiberfolk>, accesat în 08.02. 2014.

² Dintre acestea, menționez, spre exemplificare: Barbara Kirshenblatt-Gimblett, *Mistaken Dichotomies*, in “The Journal of American Folklore”, vol. 101, no. 400, apr.-jun. 1998, pp. 140 – 155; Idem, *Folklore’s Crisis*, in “The Journal of American Folklore”, vol. 111, no. 441, Summer 1998, pp. 281 – 327; Trevor J. Blank (Ed.), *Folklore and the Internet: Vernacular Expression in a Digital World*, Logan, Utah University Press, 2009.

³ Barbara Kirshenblatt-Gimblett, *The Electronic Vernacular*, in George E. Marcus (Ed.), *Connected: Engagements with Media*, University of Chicago Press, Chicago, 1996.

⁴ Trevor J. Blank (Ed.), *Folklore and the Internet: Vernacular Expression in a Digital World*, Utah State University Press, Logan, Utah, 2009.

studiilor sau ale volumelor, atrag atenția asupra centralității conceptului în studiile despre folclorul contemporan.

Sensul consemnat în dicționarele de neologisme ale limbii române este cel de indigen.⁵ Definierea sa cunoaște mai multe nuanțe în dicționarele limbilor engleză și franceză. Astfel, în *Trésor de la Langue Française informatisé (TLFi)*⁶, *vernacular* este sinonim cu „*autohton, domestic, indigen*”, implicând raportarea la un context particular și local: „propriu unei țări, locuitorilor acesteia. *Obiceiuri vernaculare*.”⁷ Asociat de la început unui mediu geografic („o țară”), cultural și social (legat de oamenii care îl împărtășesc: „locuitorii săi”), *vernacularul* se exprimă prin *obiceiuri* specifice aceluia mediu, dar și prin limbă („limbă vorbită, de obicei, în limitele unei comunități”⁸).

Așadar, termenul este frecvent utilizat în relație cu limbajul. Se vorbește despre o limbă *vernaculară*, în opoziție cu limba *vehiculară* sau *lingua franca* (limba oficială, utilizată de aparatul administrativ, sau limba care servește comunicării între popoare cu limbi materne diferite, existente pe un anumit teritoriu).⁹ *TLFi* explicitează această dihotomie din perspectivă sociologică: „vehicul al comunicării, limba se află într-o dependență directă de subiecții care o utilizează și de întrebuirile pe care aceștia i-o dau: această dependență directă se manifestă în distincțiile obișnuite, pur sociologice, între *limbă, dialect, subdialect, grai* sau între *limba vernaculară* și *limba vehiculară*”.¹⁰ Dacă cea din urmă este utilizată în mediul instituțional (al administrației de stat și al documentelor oficiale), limba vernaculară se definește ca *fapt cultural ne-instituționalizat*. Acesta este nucleul semantic al termenului, pe care se construiesc o serie de ramificații ulterioare. În folcloristică, nucleul devine operațional datorită procesului specific de *transmitere directă* pe care vernacularul îl implică.

Poziția de pe care s-a formulat, inițial, această dihotomie a fost cea a autorității instituționale, a elitei sociale. Aceasta este și perspectiva părinților folcloristicii asupra folclorului (pe care îl culegeau și îl „îndreptau” pentru a fi compatibil cu limbajul și așteptările claselor sociale „înalte”). Dihotomia este creată de abordarea observantului, care aparține fie unei instituții a puterii, fie culturii elitelor: „Indigenii sunt nu atât entități naturale, cât entități sociale, definite astfel de către instituțiile care le observă. Primatul lingvistic al vernacularului este gândit de către instituții ca o alterare a comunicării, în mod ideal vehiculară. Limba vehiculară transcende comunitatea, în timp ce limba vernaculară îi este imanentă. Cea vehiculară este astfel, prin opoziție, limba globală care se va impune la un nivel superior, instituțional, și care întâlnește, constată, chiar creează, în mod necesar,

⁵ Conform dicționarelor de neologisme ale limbii române, vernacular este un adjectiv, sinonim cu indigen, care se referă îndeosebi (sau exclusiv) la o limbă. Marele Dicționar de Neologisme din 2000 explică vernacular prin indigen: „limbă vernaculară = limbă indigenă, proprie unei țări, unei regiuni (< fr. vernaculaire)”, iar Dicționarul de neologisme din 1986 oferă sensul „care este propriu unei țări [< fr. vernaculaire, cf. lat. vernaculus – indigen]”.

⁶ *Trésor de la Langue Française informatisé (TLFi)*, disponibil pe site-ul Centre National de Ressources Textuelles et Lexicales (CNRTL): <http://atilf.atilf.fr/>.

⁷ <http://atilf.atilf.fr/>, accesat în 10.02. 2014.

⁸ *Ibidem*.

⁹ În Imperiul roman, aceasta era limba latină. Odată cu procesul globalizării, o parte din funcțiile *lingua franca* au fost preluate de limba engleză.

¹⁰ *TLFi* : <http://atilf.atilf.fr/>, accesat în 10.02. 2014: „*Langue vernaculaire* (par opposition à *langue véhiculaire*). *Véhicule de communication, la langue est dans la dépendance directe des sujets qui l'utilisent et de l'usage auquel ils la destinent: c'est une telle dépendance directe que manifestent les distinctions habituelles, purement sociologiques, entre langue, dialecte, parler, patois, ou encore entre langue vernaculaire et langue véhiculaire.*”

diferențe, deși dorește să mențină similaritatea. Un exemplu istoric al acestui fenomen de conflict între vernacular și vehicular poate fi găsit în civilizația greacă, cea care a inventat termenul «barbar» pentru a-i desemna pe străini, adică pe cei care vorbesc o limbă diferită. Printr-o ecuație ideologică, barbarii devin cei care nu sunt în interiorul limbajului, așadar se află în afara civilizației: sunt primitivi.”¹¹

Această opoziție reia, într-o formă nouă, mai vechea dihotomie *oralitate/ scripturalitate*, considerată definitorie pentru folclor, în textele teoretice ale folcloristicii clasice. Conform *Dicționarului Merriam-Webster*, limba vernaculară este forma *orală* comună a unei limbi, în opoziție cu cea *scrisă*, sinonimele ei fiind: *conversațional, informal, nonformal, nonliterar, colocvial, vulgar*.¹² Astfel înțelegem, *limba vernaculară* este *limba vulgului, limba poporului*. Spre pildă, sunt considerate *vernaculare* denumirile populare ale plantelor și animalelor.¹³ Denumirile vernaculare ale plantelor vor fi cele care numesc plantele și animalele conform altui sistem decât cel științific, sistem acceptat ca „popular”, însă diferit de cel „corect” din perspectiva științei, așadar riscând să fie considerat ne-științific, în abordarea logicii binare. Analizând această perspectivă, care așază termenii *vernacular* și *științific* în opoziție tranșantă, cercetătoarea franceză Camille Paloque-Berges observă că: „vernacularul se prezintă ca o alterare a logicii civilizatoare a limbii conduse de idealurile științei ca instituție, care decide, la nivelul sferei politice, asupra «vorbirii corecte». El vulgarizează obiectele științei (le îndepărtează de pretenția de a face descrieri obiective ale realității); introduce raporturi de diferențiere prin limbaj în însăși denumirea lucrurilor. Vernacularul este un limbaj *vulgar*, legat de ceea ce se numește «grai popular». În acest context, are, de asemenea, valoare pedagogică: este limbajul care îi permite celui «ne-educat» (ca să nu spunem «ne-civilizat») să aibă acces la forme ale cunoașterii. El servește unor funcții de accesibilitate: mediatizează/ servește ca intermediar pentru a transmite ceva. În reprezentările sale definiționale, vernacularul nu este deci un grai închis asupra lui însuși sau asupra comunității care îl împărtășește, ci, dimpotrivă, relaționează comunități și instituții, punându-le într-un raport de mediere. Din această perspectivă, vernacularul rămâne un *neînțeles* al gândirii despre comunicare.”¹⁴

Definițiile și comentariile prezentate pun în evidență apropierea semantică dintre *vernacular* și *popular*. Pornind de aici, vom putea utiliza conceptul de *vernacular* în definirea folclorului, a tradiției sau a culturii *populare*. Deși conceptul se structurează în cadrul unui sistem de opoziții (oficial/ neoficial; științific/ neștiințific; oralitate/ scripturalitate; autohton/ străin; marginalitate/ centralitate), vom observa, în continuarea analizei, cum, aproape paradoxal, reușește să le depășească, printr-o excepțională permisivitate. Deocamdată, remarc faptul că același sistem binar a funcționat pe parcursul secolelor XIX și XX, pentru definirea literaturii *populare*, în opoziție cu cea *cultă*, folclorul distingându-se prin *oralitate* (în opoziție

¹¹ Camille Paloque-Berges, *Entre trivialité et culture: une histoire de l'Internet vernaculaire. Emergence et médiations*

d'un folklore de réseau, Thèse pour obtenir le grade de docteur de L'Université de Paris 8, en Sciences de l'Information et de la Communication, susținută în octombrie 2011, p. 9, <http://www.bibliotheque-numerique-paris8.fr/fre/ref/148472/162196121/>, accesat în 08.12.2013.

¹² <http://www.merriam-webster.com/dictionary/vernacular>, accesat în 10. 02. 2014.

¹³ TLFi: <http://atilf.atilf.fr/>, accesat în 10.02. 2014; *Nom vernaculaire*. „Nom vulgaire d'animal ou de végétal, par opposition aux noms qui suivent les règles de la nomenclature scientifique”.

¹⁴ Camille Paloque-Berges, *Op. Cit.*, pp. 9 – 10.

cu *scripturalitatea* creațiilor de autor), prin respectarea tiparelor *tradiționale* (în opoziție cu *originalitatea* artistului cult) etc. Așadar, paradigma folcloristicii canonice utilizează ca instrument operațional *dihotomia*, iar grila pentru definirea folclorului este superpozabilă, în mare măsură, cu cea utilizată pentru primele teoretizări ale vernacularului. Totuși, nu este vorba despre o sinonimie totală între termeni și nici de o opoziție tranșantă între *vernacular* și *vehicular* sau între *limba/ cultura elitelor* și *a științei*, pe de o parte, și *limba/ cultura poporului*, pe de altă parte. Conceptele devin mai flexibile, pe măsură ce ne apropiem de abordările contemporane, în care perspectiva asupra lucrurilor devine mai suplă, mai nuanțată. Privirea cercetătorului post-modern va depăși granița (aparent de netrecut) a dihotomiei semnalate în definițiile anterioare, topind limitele paradigmei binare, printr-o abordare permeabilă, integratoare. Pentru etnologul contemporan, *limba vernaculară* nu este doar un limbaj local, ci este *acea parte (și produs) a(l) unei culturi care exprimă prin cuvinte modul în care un anumit grup înțelege lumea*. Numește (și implicit conține) normele culturale și cunoștințele grupului, pe care le transmite prin *interacțiune socială directă*, fără mediere instituțională. Această perspectivă este facilitată de glisarea semantică a conceptului, dinspre domeniul limbii spre cel al științei tradiționale. Se conturează, astfel, un alt sens al *vernacularului*: cel de *mod de exprimare a culturii unui grup, mediu geografic sau social*, evidențiat prin obiceiuri și prin arhitectură.¹⁵ Reflectând „modul de exprimare a unui grup sau a unei clase”¹⁶, conceptul funcționează în proximitatea celui de *identitate culturală*. Se observă uriașa capacitate de absorbție semantică, deținută de conceptul analizat, extrem de flexibil și capabil să-și diversifice și să-și ramifice semnificația inițială, prin aglutinarea de sensuri noi. Care e numitorul comun al acestor sensuri? Când a intrat *vernacularul* în vocabularul științific al folcloristicii și cum a devenit un concept nodal al etnologiei postmoderne?

Henry Glassie este primul folclorist care îl utilizează, *din perspectiva științelor etnologice*. Profesor de folclor la Universitatea Indiana, Bloomington, din S.U.A., Glassie s-a specializat în domeniul culturii materiale, studiind arhitectura tradițională specifică unor zone în care a făcut cercetări de teren¹⁷. El teoretizează conceptul de vernacular în câteva studii și conferințe de la începutul anilor '80: *Vernacular and Neo-vernacular Architecture*(1982)¹⁸; *Vernacular Architecture and Society* (1984)¹⁹, precum și în studii publicate în anii '90²⁰. Termenul era deja acreditat, de mai multă vreme, în domeniile arhitecturii și lingvisticii, dar fusese utilizat exclusiv în contextul acestor arii disciplinare.

¹⁵ Acesta este primul sens al termenului *vernacular*, conform *Trésor de la Langue Française informatisé (TLFi)* <http://atilf.atilf.fr/>, accesat în 10.02. 2014, respectiv al doilea sens, conform Dicționarului Merriam-Webster. <http://www.merriam-webster.com/dictionary/vernacular>, accesat în 08.02.2014. Substantivul *vernacular* are sensul de „mod de exprimare a unui grup sau a unei clase”, iar adjectivul înseamnă „referitor la/ caracteristic pentru o anumită perioadă, un anumit loc sau grup, în special: referitor la sau fiind stilul arhitectural cel mai cunoscut/ comun/ obișnuit al unei perioade sau al unui loc (exemplu: arhitectură vernaculară)”.

¹⁶ Conform Dicționarului Merriam-Webster, <http://www.merriam-webster.com/dictionary/vernacular>, accesat în 08.02.2014.

¹⁷ Aceste zone sunt: Sudul Statelor Unite ale Americii, Irlanda, Turcia și Bangladesh.

¹⁸ Henry Glassie, *Vernacular and Neo-vernacular Architecture* (1982), conferință susținută la Universitatea Tehnică din Ankara, Turcia.

¹⁹ *Idem*, *Vernacular Architecture and Society* (1984), în “Material Culture”, Vol. 16 no. 1 (1984), pp. 5-24.

²⁰ *Idem*, *Architects, Vernacular Traditions, and Society*, în *Traditional Dwellings and Settlements Review*, vol. I, 1990, pp. 9 – 21.

În lucrarea *Architects, Vernacular Traditions, and Society*²¹, definește vernacularul ca fiind acea modalitate culturală de a crea și de a organiza, care exprimă *împărtășirea unor norme culturale comune*, preexistente.²² Din această perspectivă, trăsăturile sale distinctive sunt: *interacțiunea directă* (om-om și om-natură), în cadrul unei *etici a participării și a egalitarismului*, care păstrează *echilibrul relației om-natură*.

În acest text, devenit canonic în bibliografia de peste ocean, etnologul interpretează arhitectura vernaculară ca „întruparea unor norme culturale care preexistă construcțiilor individuale.”²³ Astfel, tradițiile vernaculare se caracterizează prin înțelegerea și respectarea acestor norme, deopotrivă de către proiectanți, constructori și beneficiari, legați prin relații strânse. Aceasta înseamnă că, în arhitectura vernaculară, toate etapele muncii de construcție pot fi (și adesea sunt) îndeplinite de o singură persoană, care este, simultan, designer, constructor și beneficiar. De pildă, gospodarul care are nevoie de un grajd, taie câțiva arbori, îi despică cu toporul, obține bârnele și construiește grajdul în care-și va adăposti animalele. Chiar și atunci când aceste roluri nu sunt îndeplinite de aceeași persoană, „diferența implicită în privința specializării este ștearsă de experiența participării și de politica egalitară. Un om își dorește o casă. Vorbește cu un constructor. O plănuiesc împreună, pe baza experienței împărtășite, a culturii lor cu privire la ce ar trebui să fie o casă. [...] Nu au nevoie de planuri formale. [...] Creșterea detaliilor în planuri este măsura exactă a gradului dizarmoniei culturale; un plan minimal arată că ideea arhitecturală sălășluiește pe deplin, deopotrivă în mintea arhitectului și în cea a clientului. Odată pactul încheiat, clientul pregătește materialele, iar constructorul dirijează ridicarea casei, îndeplinind el însuși cele mai dificile sarcini tehnologice, în timp ce beneficiarul lucrează în rând cu ceilalți muncitori. Când totul e gata, muncitorul devine proprietarul casei.”²⁴

Dacă trăsăturile tradiției vernaculare sunt *participarea, implicarea și etica egalitară*²⁵, politicile culturale aferente vor fi, implicit, egalitare. „Aceasta nu înseamnă că toți actorii [...] sunt egali. Înseamnă că diversitatea lor interferează, aptitudinile și nevoile lor specifice se combină, ducând la beneficiul mutual. Reciprocitatea provine, de regulă, din participarea directă și solidară. Utilizatorul participă. Proiectantul construiește. Rezultatul participării este înțelegerea. Constructorul îi înțelege proiectul. Proiectantul înțelege nevoile utilizatorului. Rezultatul înțelegerii este o etică egalitară, care încurajează solicitările individuale. [...] Proiectarea, construcția și utilizarea fuzionează într-un produs proiectat eficient, construit temeinic, pe de-a întregul util și, în bună măsură, convențional. Câtă vreme etica egalitară acceptă specializarea și grade diferite de talent, pot apărea variante și schimbări discrete. Specializarea poate crește, fără a afecta procesul social: proiectantul poate să nu mai construiască, zidarul poate angaja un tâmplar [...] Însă, dacă specializarea depășește punctul înțelegerii reciproce, ordinea politică se dezechilibrează. Atunci când designerul proiectează o casă pentru o persoană pe care n-o cunoaște, dar în care el, designerul, ar dori să locuiască, baza participativă a vernacularului e pierdută, chiar dacă rămâne prezentă politica egalitară. Când designerul proiectează pentru cineva necunoscut o locuință în care el, designerul, n-ar

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*, p. 9.

²⁴ *Ibidem*, p. 12.

²⁵ *Ibidem*, p. 9.

dori să trăiască, sau atunci când muncitorului i se cere să confecționeze un element pentru un ansamblu pe care nu-l înțelege, sau când beneficiarului i se cere să aleagă dintr-o serie de obiecte, din care niciunul nu e convenabil pentru nevoile lui, atunci etica egalitară dispare, împreună cu experiența participativă.”²⁶ O altă trăsătură specifică vernacularului este păstrarea echilibrului în relația cu mediul natural: „tehnologiile vernaculare implică materiale locale – stejar verde, lut proaspăt – precum și contactul manual direct.”²⁷ Spre deosebire de acestea, tehnologiile non-vernaculare, „susținute de sisteme complicate de transport și de tehnici industriale excesive, nu au nevoie de resursa locală, nici de unelte.”²⁸ Bazate pe opoziția deschisă om-natură (ignorând faptul că omul e parte a lumii naturale, de care, conceptual, se separă), acestea etalează o *estetică a artificialității*. „Cucerirea nonșalantă a naturii, la distanță, nu este o cucerire față în față. Fierăstrăul și mașina de oțel exteriorizează – ambele – o estetică a artificialității, dar copacul pe care-l dobor cu fierăstrăul este victoria mea, pentru că am simțit transformarea cu palmele și degetele mele.”²⁹

Odată intrat în domeniul științelor etnologice, conceptul este preluat de Barbara Kirshenblatt-Gimblett, care îl valorizează, generalizându-i aplicabilitatea la toată sfera folclorului. Lucrând cu Henry Glassie, pe parcursul studiilor doctorale, la Universitatea Indiana, Bloomington, Kirshenblatt-Gimblett este o continuatoare a cercetărilor acestuia, în domeniul culturii materiale. În anii 1991 – 1992, ca succesoarea lui Henry Glassie la conducerea Societății Americane de Folclor (American Folklore Society), ea este cea care introduce conceptul de *vernacular* în definirea obiectului folcloristicii. Girul dat de acest for științific și academic investeste definiția – și termenul său central, *vernacularul* – cu autoritate și putere.

Totuși, definiția dată de Societatea Americană de Folclor, în 1992, nu este datorată exclusiv Barbarei Kirshenblatt-Gimblett, ci se construiește, în bună măsură, pe abordarea propusă, încă din 1978, de eminentul folclorist Jan Harold Brunvand, într-o lucrare de referință a domeniului, *The Study of American Folklore. An Introduction*: „Folclorul este partea din cultură definită ca tradițională, *ne-oficială* și *ne-instituțională*.”³⁰ Peste 20 de ani, în cea de a patra ediție a aceleiași lucrări, va înlocui termenii *ne-oficial* și *ne-instituțional* prin *vernacular*, ținând cont de rezoluția cu care Asociația Americană de Folclor, condusă de Barbara Kirshenblatt-Gimblett, își încheia simpozionul din 1992: „O afirmație de la Simpozionul Societății Americane de Folclor, din 1992 [...] descrie folcloristica ca fiind o disciplină preocupată de studiul producțiilor tradiționale, *vernaculare* și locale, precum și de modalitățile prin care tradiționalizarea (identificând aspecte din trecut ca semnificative pentru prezent) constituie un proces cultural dinamic”³¹. Prin această afirmație, Societatea

²⁶*Ibidem*, pp. 12 – 13.

²⁷*Ibidem*, p. 11.

²⁸*Ibidem*.

²⁹*Ibidem*.

³⁰ Jan Harold Brunvand, *The Study of American Folklore: An Introduction*, 2nd edition. New York: W.W.Norton, 1978, p. 20: “Folklore comprises the unrecorded traditions of a people; it includes both the form and content of these traditions and their style or technique of communication from person to person. Folklore is the traditional, *unofficial, non-institutional part of culture*. It encompasses all knowledge, understandings, values, attitudes, assumptions, feelings, and beliefs transmitted in traditional forms by word of mouth or by customary examples.”

³¹Jan Harold Brunvand, *The Study of American Folklore: An Introduction*, 4th edition, W. W. Norton & Company Incorporated, ediția a IV-a, 1998, New York, p. 24: “A statement from an AFS symposium of 1992

Americană de Folclor preia abordarea lui Brunvand, unanim acceptată în mediul științific american, dar înlocuiește termenii *ne-oficial* și *ne-instituțional* prin conceptul de *vernacular*, considerat sinonimul primilor doi. Ce are în plus acest termen față de cei care-i premere? Chiar prin modul în care se construiește, el depășește paradigma binară. Dacă *ne-oficial* și *ne-instituțional* pun în evidență relația de *opoziție*, prin particula *ne-*, care intră în alcătuirea lor, *vernacularul* nu e dihotomic, ci integrator. Din asocierea sa cu domeniul lingvistic, preia componentele de *comunicare* și *transmitere*, iar din utilizarea în teoriile arhitecturii, absoarbe noțiunile de *participare directă*, *etică egalitară* și *norme culturale împărtășite*. Toate acestea subîntind ideea de *transmitere organică a elementelor culturale*. Prin flexibilitate și permisivitate, termenul servește noii paradigme științifice, a epocii post-moderne.

Dacă folcloristica secolelor XIX – XX era fundamentată pe *dihotomii*, de tip oralitate/ scripturalitate, tradițional/ modern, artistic/ non-artistic, paradigma științifică a secolului al XXI-lea propune o viziune *integratoare*. Abordările post-moderne reciclează conceptele clasice, prin estomparea dihotomiilor, în favoarea incluziunilor. Definitorii devin: amestecul, hibriditatea, complexitatea, suplețea, integrarea, co-existența. Prin capacitatea sa excepțională de absorbție, conceptul de *vernacular* servește noii paradigme, devenind un instrument-cheie în redefinirea post-modernă a folclorului.

[...] described folklore as a discipline concerned with the study of traditional, *vernacular* and local productions [including] the ways in which traditionalizing (identifying aspects of the past as significant in the present) [is] a dynamic cultural process.”